

HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE

Verschijnt tweemaal per week

Bureaux: REDACTIE EN ADMINISTRATIE: DEN HAAG — ANDRIES BICKERWEG 5 — TELEFOON 330291 — GIRO 406200
Wvd. Hoofdredacteur: J. L. A. ZWARTS — Uitgave van de stichting „HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE” — DEN HAAG

Abonnementsprijs f 2.25 per 3 maanden,
per halfjaar f 4.25 en per jaar f 8.—
LOSSE NUMMERS f 0.10.

Voor Nederl.-Indië, Suriname, Curaçao
en het buitenland f 2.75 per kwartaal,
f 5.25 per halfjaar en f 10.— per jaar.

Advertentieprijs f 0.25 per mm.

Britsche realiteit in Indië en India

De voorstanders van Linggadjati hebben zich uitgesloofd om te trachten te bewijzen dat deze overeenkomst geen tractaat is, maar dat de afspraak geheel valt binnen het kader van de geldende grondwet en dat ook de grondslagen van ons Koninkrijk daardoor onaangetast worden gelaten. (?) Dat zij daarin in geen deele zijn geslaagd en dat zij al heel slecht de overeengekomen verplichte arbitrage door een vreemde mogendheid hebben kunnen wegrekenen, kan hier buiten beschouwing blijven. Merkwaardig is echter hoe een representatief Engelsch blad („The Economist” van 23 November 1946) de overeenkomst ziet. Dit blad schrijft:

„Door de omzetting van hun tegenwoordig Koninkrijk in een Unie te aanvaarden, en door den naam „Indonesisch” met dien van „Nederlandsch” te verbinden in den officieel en titel van den nieuwen staat, hebben de Nederlanders hun oorspronkelijk standpunt opgegeven, dat zij slechts een overeenkomst zouden accepteren binnen het kader van de bestaande politieke structuur. Alhoewel de Nederlandsche Eerste Minister op 14 November verklaarde dat het Koninkrijk niet zou worden afgebroken of vermoord, doch slechts anders zou worden geordend in overeenstemming met de eischen des tijds, betekenen de voorstellen een fundamenteel constitutioneel en ombouw, vergelijkbaar met dien van 1648, toen de Noordelijke provincies tot de Republiek der Vereenigde Nederlanden werden gevormd, of van 1815, toen de Republiek werd omgezet in een Koninkrijk.”

Misschien hadden de voorstanders van de overeenkomst deze beschrijving van „het werkelijke Linggadjati” als een „fundamenteel constitutioneel reconstruction comparable to that of 1648 or of 1815” niet van de zijde van hun Engelsche vrienden verwacht. Zij kunnen dan leeren wat Engelsche realiteit is.

Een mooi staaltje daarvan komt in hetzelfde blad voor in een artikel, waarin de reis van Pandit Nehru (de Leider van het Indische Congres) naar de zelfbesturende Landschappen in het Noord-Westen van Britsch-India wordt besproken.

Deze Zelfbesturen (evenals in Ned.-Indië) maken als gevolg van bijzondere overeenkomsten tussen hun vorsten of stamhoofden en de Kroon, deel uit van het Rijk. De vraag is thans in hoeverre het nieuwe Hindu-gezag in India gerechtigd en in staat is te treden in de positie welke het Britsche Rijk innam als gevolg van de politieke overeenkomsten met die Zelfbesturen. Engeland erkent het recht der Zelfbesturen om zich b.v.

van India af te scheiden en zich aan te sluiten bij Afghanistan. „The Economist” merkt op, dat het Indische Congress vermoedelijk dit recht der Zelfbesturen om zich aan de Indische souvereiniteit te onttrekken, zal bestrijden, doch het waarschuwt dan: „de vraag is of het nieuwe Indische staatsgezag, dat rechten claimt zonder daartoe strikt wettige basis te hebben, de macht bezit om die rechten af te dwingen zonder verstoring van den vrede, hetgeen gevolgen zou hebben tot ver buiten India.”

„Kill and earn”, zou men in Batavia zeggen.

wezen, dat Gouverneur-Generaal Tjarda integendeel van naar Australië te vluchten, op zijn post is gebleven en als gevangene van de Jappen in verschillende kampen in China en Mandsjoerije verbleef, doch werd bovendien de schrijver van het gewraakte artikel op de vingers getikt inzake het door hem aangehaalde rapport-Koets.

Onder zijn aandacht wordt n.l. gebracht, dat dit rapport verzuimt te noemen het aantal gevangenen, dat door de republikeinen 1½ jaar na V.J.-dag nog wordt vastgehouden, evenals het aantal Inheemschen, dat sinds den bevrijdingsdag van honger is omgekomen. Evenmin

De regeering en prof. Gerbrandy

In zijn jongste radiorede heeft prof. Gerbrandy, als voorzitter van het Nationaal Comité „Handhaving Rijkseenheid”, critiek geleverd op het beleid van de regeering en op dat van den Luitenant-Gouverneur-Generaal Van Mook in het bijzonder.

De regeering heeft gemeend, op een, volgens haar eigen woorden, niet gebruikelijke wijze, zichzelf en den Luit. G.G., tegen deze critiek te moeten verdedigen.

Prof. Gerbrandy zal persoonlijk op deze verdediging terugkomen in een hedenavond te houden radiorede. Wij willen hierop niet vooruitloopen. Slechts merken wij op, dat de verdediging van de regeering een uiterst zwakke is.

Het gaat hier immers in hoofdzaak om de verklaring van de Koninklijke rede van 7 December 1942, en juist dit laat de regeering op den achtergrond.

Wij weten nu dat de Koninklijke rede uitsluitend beoogde, in gereserveerden vorm perspectieven te openen, doch de concrete staatsvormen ter beslissing overliet aan de bestaande Rijksorganen, waarbij het de bedoeling was aan het begrip Rijkseenheid geen anderen uitleg te geven dan met artikel 1 der Grondwet als basis.

Meent dus de regeering zich op de Koninklijke rede te moeten beroepen om veel verder te gaan dan in de bedoeling heeft gelegen, dan heeft prof. Gerbrandy het volste recht en zelfs den plicht hiertegen te protesteeren.

Ergerlijke voorlichting door „Time”

Het Nederlandsche volk
dient van repliek

Meer dan eens zijn wij genoodzaakt geweest te wijzen op de voorlichting welke bepaalde persorganen in het buitenland over „de Indische kwestie” meenen te moeten geven, een voorlichting welke een onjuiste houding van het buitenland in deze ten eerste in de hand werkt.

Thans is het weer het Amerikaanse weekblad „Time”, dat in zijn nummer van 23 December als een van de redenen voor „het verloren gaan van het respect der Inheemsche bevolking”, de pertinente leugen debiteert, dat de Gouverneur-Generaal Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, destijds naar Australië vluchtte!

Het is verheugend te mogen constateren, dat tal van Nederlanders die van deze uitslating van „Time” hebben kennisgenomen, aan hun verontwaardiging hierover hebben lucht gegeven door middel van ingezonden stukken aan de Time-redactie.

Hiern werd er niet alleen op ge-

vermelde, zoo werd onder de aandacht van „Time” gebracht, dit rapport het percentage van de 70.000.000 bewoners van Nederlandsch-Indië, dat werkelijk achter Soekarno staat.

De redactie van „Time” wordt verder aangeraden bij de Wall-Street-specialisten te informeren hoe men daar over een zelfstandig „Indonesië” denkt.

Als de officieele voorlichting te kort schiet, moet de particuliere voorlichting zich doen gelden. Nederland let op Uw saeck.

In goed vertrouwen

Mr. Roolvink, lid der Tweede Kamer, zal direct na het Kamer-reces verlof vragen, den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen te mogen interpellereen, over het wederuitzenden van de commissiegeneraal, zonder dat deze op breederen, nationalen grondslag is samengesteld.

„Verschillende Katholieke Kamerleden en ik, aldus mr. Roolvink”, stemden vóór de motie-Romme in goed vertrouwen, dat de Commissie-Generaal in bredere, nationale samenstelling zou terugreizen.”

Nationaal Comité „Handhaving Rijkseenheid”

De openbare bijeenkomst welke vanwege het Nationaal Comité „Handhaving Rijkseenheid” Vrijdagavond 10 Jan. a.s. in den Haagschen Dierentuin zou worden gehouden, is tot nader aankondiging uitgesteld.

Het werkelijke Linggadjati

Te Semarang werd een benle, die reeds geruimen tijd in een kampong op Nederlandsch gebied verbleef, verdreven met achterlating van 2 gesneuvelde Japanners. Hierbij viel aan Nederlandsche zijde een doode. —

Te Soerabaja zijn wederom 500 Madoereesche vluchtelingen gearriveerd. Een Nederlandsche patrouille heeft hier 26 man van de Republikeinsche marine van Nederlandsch gebied verdreven. —

Het ongeregelde „Volk-leger” heeft hevige aanvallen gedaan op Nederlandsche stellingen te Medan (Sumatra). Republikeinsche militaire autoriteiten hebben het Nederlandsche hoofdkwartier medegedeeld, dat de bestaande overeenkomsten over de demarcatieën tusschen de twee legers niet langer geëerbiedigd zouden worden. —

De nood op Madoera Geen rijstverscheppingen

Ondanks het van Nederlandsche zijde gegeven en gehandhaafde vrijgeleide voor voedselschepen met bestemming Madoera, is gedurende drie weken tijds niet gebleken van Republikeinsche rijstverscheppingen.

De nood op Madoera stijgt ten top; talrijke Madoerezen zijn reeds naar Soerabaja gevlucht.

Krachtige politiek?

In zijn nieuwjaarsrede heeft Lt. G.G. Van Mook gezegd, dat de verklaringen van Soedirman alleen maar kunnen leiden tot nieuwen strijd. Hij gaf te kennen dat de Nederlanders een krachtige politiek zullen voeren tegen onverantwoordelijke Indonesische elementen, die een vreedzame politieke overeenkomst in gevaar brengen. Van Mook zeide o.a.: „Het gebruik van geweld als machtsmiddel kan soms noodig zijn ten einde onredelijken te dwingen naar rede te luisteren.”

Wij hadden dergelijke krachtige taal graag eerder vernomen van deze zijde.

Geeft dit blad na lezing
door aan anderen

Spedige overlegging aan de Kamer noodzakelijk

Wat er ten aanzien van de Kroon zou zijn opgemerkt

De navolgende belangwekkende passages zijn ontleend aan een rede, welke Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn op 4 Januari j.l., in Dili-gentia te 's-Gravenhage heeft uitgesproken:

Is het juist, dat volgens de bindende notulen professor Schermerhorn in een vergadering heeft verklaard, „dat men indertijd op de Hooge Veluwe in moeilijkheden kwam, omdat de Regeering niet bekend was met een bepaalde afspraak tusschen Sjahrir en Van Mook?”

Indien dit juist is, gaat dat dan zoo maar, dat de Luitenant Gouverneur Generaal afspraken maakt, waarvan de Nederlandsche Regeering niets af weet? Heeft deze autoriteit niet volgens de bestaande bepalingen de aanwijzingen van de Kroon te volgen?

Is het volgende dat ten aanzien van de Kroon werd opgemerkt juist?

Schermerhorn heeft de Kroon aan beiden als symbool aanbevolen.

Max van Poll heeft de positie van de Kroon vergeleken met een „onpartijdige deskundige” waarvoor men onze Koningin kan bestemmen, beter dan b.v. de Koning van België, wat een belediging zou zijn.

Dr. van Mook heeft het hoofd der Unie betiteld als voorzitter van een gezamenlijk orgaan zonder stem en er den president van Frankrijk bijgehaald die weliswaar aan het hoofd der Fransche republiek staat, maar immers niets te zeggen heeft.

Van de zijde der republiek is daarop geantwoord „dat de positie van de Kroon nu veel duidelijker was geworden”. Is het wonder, dat Mohammed Hatta daarop onze Koningin de mandoer, opzichter van Soekarno noemde?

En wat blijft er van de gevoelige woorden van minister Jonkman en de opvattingen van Prof. Romme over ten aanzien van de positie van de Kroon als deze mededeelingen uit de notulen waar zijn. Verdienen zij niet een pertinente tegerspraak van de Regeering? Op de vergadering van 2 Januari j.l. te Eindhoven stelde ik Prof. Romme voor om aan de Regeering als kamerlid de vraag te stellen, of deze door mij in het openbaar gestelde vragen juist waren.

Maar als handig debater verklaarde Prof. Romme, dat hij alleen met de regeringsverklaring te maken had en met de memorie van toelichting van de Commissie-Generaal, waarin de bindende notulen uitputtend verwerkt waren.

Voorlichting door „Indië in Nood”

Het Voorlichtingsbureau van de Stichting „Indië in Nood... geen uur te verliezen!” organiseert bijeenkomsten te:

WASSENAAR: Donderdag 9 Jan. in het Centraal Theater, Langstraat, 7.45 uur n.m.; sprekers Drs. J. Thiessen en Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

GOES: Vrijdag 10 Januari in Schuttershof te 7.45 uur n.m.; sprekers Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn en Drs. J. Thiessen.

De bindende notulen

Dat dit professorale struisvogel-politiek is behoeft geen nader be-toog.

Maar er is meer:

Volgens de Indische berichtgevers zou Prof. Schermerhorn verklaard hebben te Linggadjati, „dat hetgeen wij nu doen misdadig zou zijn als wij niet zooveel vertrouwen in de heeren hadden”.

Hoe nu? De Regeering verklaart in haar Aide-Memoire van 6 Augustus, dat de republiek niet het vermogen heeft en de oprechtheid, om een overeenkomst na te komen? (Aldus de Engelsche tekst).

En wat te denken van den heer Max van Poll, die een beroep doet op Sjahrir om toch maar de Unie goed te willen vinden, nu de Ne-

derlanders bereid zijn „te bewilligen in de zelfstandigheid der Indonesiërs”; dus de verbreking van de Eenheid van het Rijk.

De Regeering kan maar één ding doen nu er zulke ernstige geruchten in omloop zijn over Linggadjati. Zij legge deze bindende notulen aan de Kamer over.

Wij zijn den tijd van de geheime diplomatie ontgroeid. Deze feiten hebben ook niets met geheime diplomatie te maken. Zij blameeren hoogstens de Commissie-Generaal en die heeft recht op grondige rehabilitatie, indien deze feiten onjuist zijn, door het bekend stellen van de notulen. Wij leven niet in een Hitleriaanschen staat, die gebaseerd is op geheimhouding van dingen, die het daglicht niet mogen zien, maar in een democratie. En openbaarheid is de voornaamste peller, waarop het gebouw van iedere democratie rust.

Het is noodig, dat de Regeering aan den twijfel, die omtrent den inhoud van de bindende notulen is gerezen zoo spoedig mogelijk een einde maakt. Zonder dat is het

Krantenknipsels

(Van onzen bijzonderen correspondent in Indië)

1 Dec. 1946

Een Ned. Ind. vliegtuig met een Australische bemanning zet ons neer bij Ambon, waar ons door een Australiër wordt verteld, dat wij niet naar de stad kunnen, omdat er 's avonds geen bootje is, om ons terug te brengen. Deze Australiërs, het is aardig dat te weten, verdienen zeer hoge salarissen, die in buitenlandsche deviezen moeten worden opgebracht. Een radio telegraphist krijgt f 1000.— per maand. Waar blijven de Hollandsche jongens?

Wij gaan 's avonds zwemmen in de baai. Er zijn hier geen terroristen. Wel talrijke kampongbewoners, die ons in het Nederlandsch vertellen, waar wij het beste kunnen zwemmen.

2 Dec. 1946

Hollandia één der mooiste streken van Ned. Indië, drie jaar geleden hoofdkwartier van Mac Arthur en tienduizenden Amerikanen, nu een lijn van 50 km, waarlangs verschillende groepjes wonen, leger, burgerij, politie, Europeanen, Inheemschen. De Europeanen bouwen met veel moeite een zwembad; dan willen de Inheemschen er in zwemmen. Wanneer men ook aan de Inheemschen materialen verschaft, gratis, cadeau voor niets, verkoopen ze deze onmiddellijk en blijven kankeren, omdat ze geen zwembad hebben.

4 Dec. 1946

Er is op Hollandia één winkel. Deze wordt 's nachts bewaakt door twee Inheemsche agenten. In den nacht van 3 op 4 Dec. wordt er ingebroken; een Europeaan ziet toevallig een politieagent met een doos schoenen wegrennen. Wanneer hij hiervan aangifte doet, wordt hij geverbaliseerd wegens laster.

5 Dec. 1946

Een inheemsche agent van politie wordt aangehouden, wanneer hij zich met een paar gestolen schoenen aan boord van de Both wil begeven. Volgens het Bestuur is de Inheemsche politie zeer betrouwbaar.

7 Dec. 1946

Biak. 's Avonds dansfeest ter opening burgercantinegebouw. Aanwezig o.a. ruim honderd Ambonnezen. Voor den resident en de gasten wordt aan het begin het Wilhelmus gespeeld. Alle Inheemschen staan mede op en zingen ons volkslied uit volle borst. Daarna speelt de band het „Indonesia Raja”. Men blijft staan; alleen de band zingt.

11 Dec. 1946

Bali. De cantine op het vliegveld, anders goed voorzien, is gesloten. Met moeite vinden wij den mandoer. Hij vertelt ons de reden: ada conferrrentie! (wegens de conferentie op Den Passar). Alleen aan bier werden aangevoerd 140.000 fleschjes. Ja, ja, als je veel praat, krijg je een droge keel. Hier openbaart zich het verschil in politiek inzicht. De tegenwoordige Ind. Regeering zorgt op staat'skosten voor veel bier; anderen zeggen: „Dus moet je niet te veel praten!”

13 Dec. 1946

Soerabaja. Een der hogere autoriteiten verhaalde me van het bezoek begin dezer maand van een Indonesische Commissie uit het binnenland aan de stad Soerabaja. De Republikeinsche Generaal zei: „Wij willen ons aan den wapenstilstand houden, maar onze orders worden niet opgevolgd”. De Journalist uit Djokjakarta zei: „Het is hier heel anders dan men ons in Djokja vertelt. Er zijn hier vele Inheemschen, die beter gevoed worden dan bij ons. Maar wanneer ik dat in Djokja vertel, ben ik binnen 24 uur getijntjand (in stukjes gehakt).”

Bij objectieve voorlichting heeft een democratisch Nederlander geen commentaar noodig.

BETERE VOORLICHTING

van het buitenland over de toestanden in Indië.

Ook U kunt hieraan meewerken! Stuurt uw vrienden en kennissen in de Engelsch sprekende landen

de vertaling van het rapport van de Commissie-Van Poll

en

„The truth about the Indonesian Republic”

door William F. de Bruyn.

Deze brochures zijn verkrijgbaar resp. tegen den prijs van f 1.75 en f 1.50 bij de Stichting Indië in Nood... geen uur te verliezen. Andries Bickerweg 5, 's-Gravenhage, telefoon 330295, giro 6466.

vertrouwen dat een groot deel van het volk in haar stelt overigens toch al zeer ernstig geschokt.

Ingezonden

De Onderwijspolitiek t.o.v. Indië

Mr. Oei, woordvoerder van de Vereniging Nederland-Indonesië, heeft o.a. verklaard, dat Nederland met betrekking tot zijn onderwijspolitiek ten opzichte van Nederlandsch-Indië schromelijk te kort is geschoten. Ik denk daar heel anders over. Onderwijs is m.i. meer dan voldoende gegeven, zelfs te veel in een te korten tijd. Toen Nederland eenige tientallen jaren geleden de inheemsche bevolking begon te emancipeeren en het onderwijs begon uit te breiden, geschiedde dit in zoo'n snel tempo en op zoo ruime schaal, dat er na verloop van tijd een wanverhouding tusschen vraag en aanbod van werkkrachten ontstond. Men stampde scholen uit den grond en gaf maar lukraak onderwijs, zonder zich af te vragen of de honderden afgestudeerden der verschillende onderwijsinrichtingen wel allen behoorlijk emplot konden vinden. En een zeer groot deel van die gevormde intellectueelen en half-intellectueelen kon gewoonweg geen werk krijgen, liep na volbrachte studie doelloos rond en werd natuurlijk ontevreden.

Van dezen toestand wist Moskou handig gebruik te maken door de ontevreden elementen te verzamelen en tot opstand en verzet aan te sporen. Vandaar dat het oorspronkelijk gezonde nationalisme langzamerhand is verworden tot fascisme, communisme en haat tegen alles wat Westersch en blank is in de tropen. En daar plukken wij nu de wrange vruchten van. Tot overmaat van ramp kwam ook Japan de boel nog een beetje verder bederven. Ook de Heer Soekawati, de rasechte Baliër en gedelegeerde van zijn land in den Volksraad, verklaarde in 1938: „Bij afweging van het vóór en tegen van het rechtstreeksch bestuur blijft een aanzienlijk saldo over ten gunste van het Nederlandsch bestuur, waaronder veel aandacht is besteed aan onderwijs, rechtspraak, irrigatie, hygiëne enz.”

H. LAFONTAINE.

ORANJE-GROEN STRIKJES

te 's-Gravenhage verkrijgbaar: Papestraat 21, Noordeinde 29, Andries Bickerweg 5, Populierstraat 36, Mevr. Rombach-van Heukelom, flat Nirwana, Benoordenhout-scheweg 227.

De kampen van de repoebliek

Terreur als onder de Jappen!

Schoppen en trappen van geïnterneerden een geliefkoosde bezigheid

Dezer dagen werd officieel gemeld, dat de algemeene indruk van de gemengde commissie, welke een onderzoek heeft ingesteld naar de omstandigheden in de interneringskampen in het binnenland van Java en 18 kampen bezocht in Midden- en Oost-Java, was, dat de voedseltoestand redelijk moet worden geacht, doch dat het met de kleding slecht is gesteld. Volgens de bedoelde commissie moeten nog 7000 geïnterneerden worden geëvacueerd.

In verband met het bovenstaande is het belangrijk kennis te nemen van hetgeen men van door de R.K. Maasbode hooggeachte zijde, uit Indië aan dit blad schreef over de behandeling der geïnterneerden, n.l.:

Reeds meermalen heb ik uiteengezet, dat de behandeling van de geïnterneerden zijdens de Republiek, zooals ik zelf ondervonden heb, schandelijk is. Voor diegenen, die zooals zooveel werkelijk „dumme Holländer”, niets dan goeds in de Republiek zien, is het wel nuttig zeer recente verklaringen van oud-geïnterneerden in Djokja die pas Maandag, 9 December, hier gearriveerd zijn, weer te geven.

Ik wil vooropstellen, dat deze mededeelingen afkomstig zijn van kalme mensen, die ik al een 25-tal jaren ken en die een behoorlijke plaats in de samenleving hebben ingenomen. De mededeelingen gaan over het verblijf in 't kamp „Poendoeng” alsmede over het verblijf van een hunner gedurende eenigen tijd in het kamp Bintarran, 'n ziekenkamp in Djogja.

In de kampen heerscht dezelfde terreur als onder de Jappen. Om zeer futiele redenen wordt flink geslagen. Een van de meest voor-

komende oorzaken van hardhandig optreden van de bewakers is wel, dat hun, naar hun meening - te weinig eerbied wordt betoond.

Het is volstrekt verboden om naar den wacht te kijken. Eveneens is het verboden met de handen in de zij te staan, terwijl jongens, die spelenderwijs zich ergens aan optrekken, ook 'n flink pak slaag ontvangen.

De bewaking wordt gevoerd door politie, volksleger en Republieksch leger en het zijn vooral de manschappen van het zgn. gediciplineerde leger, die zich aan het afranselen van geïnterneerden schuldig maken.

Men laat de mensen aantreden en zich in twee rijen tegenover elkander stellen en geeft dan op Japsche wijze de order elkaar flink te beuken. Uit den aard der zaak maken de heeren dan veel aanmerkingen, die gepaard gaan met voorbeelden, waarin aangegeven wordt op welke wijze men wel slaan moet. Meerdere geïnterneerden zijn door deze mishandelingen in een ernstigen toestand geraakt. Ook moeten de geïnterneerden wederom, evenals bij de

Japanners, gymnastische oefeningen maken hetgeen voor ouderen, mede in verband met de slechte voeding, een moeilijke opgave is, doch bij de diepe kniebuigingen doet de stok dienst om de menschen tot het gewenschte resultaat te dwingen.

Een geliefkoosde bezigheid is eveneens het schoppen en trappen van geïnterneerden iets waarvan de Jappen ook 'n handje hadden. Zelfs geïnterneerde priesters worden, zonder aanzien des persoons, afgerost. Geneeskundige verzorging ontbreekt in de kampen vrijwel geheel en verscheidene geïnterneerden zijn na 'n langdurige verslappening overleden zonder dat ook maar een dokter naar hen had omgekeken.

De stemming in Djogja is bepaald zeer anti-Nederlandsch. Volgens mededeelingen worden fabrieken beheerd door jonge Indonesiërs die vroeger in administratieve baantjes op deze fabrieken of ondernemingen werkzaam waren en nu hun gevangen oud-chefs in de kampen eens komen bekijken. Volgens de mededeelingen van deze lieden waren er nog altijd suikervoorraden, die langzaam-aan geliquideerd werden.

De geïnterneerden hebben in totaal, in ongeveer 14 maanden tijds per persoon 1 klein Roode Kruis-pakket ontvangen. Van verschillende geïnterneerden zijn de brillen stukgeslagen. Overigens worden de menschen doorlopend met hoon en spot overladen.

Over de motiveering door prof. Romme

Tegenspraken

De heer Hub. Leufkens te Heerlen, verzoekt ons opname van o.m. het navolgende:

„Sedert de bevrijding van ons land hebben we de consequent doorgevoerde afbraak van Nederlandsch-Indië kunnen volgen. Die schijnt in het programma van enkele partijen te zijn opgenomen. Ze beteekent, moreel gezien: het loslaten en overgeven van een miljoenenmassa aan de willekeur van enkele individuen, die niet bewezen hebben de bevolking goed te leiden, die integendeel het tegenovergestelde wel hebben bewezen.

Kwamen er protesten in de Kamer tegen die doelbewuste afbraak van alle geestelijke en materiele waarden in Indië, onder groote offers gedurende eeuwen door onze voorvaders en tijdgenooten tot stand gebracht, dan werd meermalen van door ons als tot oordeelen bevoegd erkende zijde de opmerking gemaakt, dat Engeland dat zoo wenschte.

Wij, die vrije burgers in een vrij land meenden te zijn, wreven, wanneer we dit hoorden, wel verwonderd onze oogen uit en aanvaardden het noodlot, al protesteerde tegen de slaafsche onderwerpenheid van onze regeerders en politiekelingen. Op zijn minst verwachtten wij duidelijke uitspraken, protesten van onze regeerders, zoodat wij ten minste konden ervaren, dat wij door rechtvaardigen worden geleid.

Doch bij het aanhooren van de motiveering van Linggadjati, via de radio, door Prof. Romme, werd het spel ons wel wat te machtig en achtten we ons verplicht te wijzen op twee uittalingen van Prof. Romme, die lijnrecht indruischen tegen andere recente uittalingen van de liquidatie-combinatie.

Wij stellen tegenover elkaar:
1. Het aanvaarden van Soekarno als representerende het Javaansche volk (dit laatste wordt beweerd, doch is niet zoo; alle eerlijke, niet al te onnoozele Indië-kenners weten dit, ook zonder re-

cente controle ter plaatse) berust op de foutieve zienswijze, dat de groote massa vrijwillig achter hem zou staan.

2. De uittaling van Prof. Romme, dat hij wist dat zijn keuze voor Linggadjati een schok zou veroorzaken bij mogelijk het grootste gedeelte der bevolking van Nederland en der Katholieken (radiorede van 21 December).

Voor de hand liggende conclusie: Prof. Romme propageert in Nederlandsch-Indië de democratie (althans terminologisch gemotiveerd).

Prof. Romme propageert in Nederland de dictatuur (ten minste terminologisch gemotiveerd).

Slamet, Van Mook!

„Es ist nicht wahr!”

Vonk vroeg aan Jonkman, of het [waar was;

Wat weet u wel.

Maar Jonkman zei, dat 't hem n et [klaar was;

Raad wist hij wel:

Een bof, dat de Commissie daar [was;

Die wist het wel.

Zij zei, dat het volstrekt niet waar [was.

(U kent dat wel.)

Zij vond, dat zulk geroddel naar [was,

(Dat dacht ik wel.)

En, wie het zei, een lasteraar was.

(Zegt u dat wel!)

Dat 't daarmee uit en „Kees is [klaar” was,

Bevreemd mij wel,

Daar 't heele zaakje toch wat raar [was,

Ja héél raar wel,

Doch het vertrouwd „Es ist nicht [wahr!” — was

Dat niet „swell”?! J. F. KUNST.

Wij worden gedwongen de onstellende conclusie te aanvaarden, dat de Javanen mondig zijn en het Nederlandsche volk nog niet rijp is om mee te spreken.

De tweede uittaling van Prof. Romme, waarover wij vallen, is: „Wij moeten de wereld een voorbeeld geven”.

Hoe is deze uittaling te rijmen met de den laatsten tijd veel gehoorde verontschuldiging over den slechten gang van zaken in Indië: „Engeland zit er achter, dat wenscht het zoo”.

Naast de tegenspraken in zichzelf, die bovenaangehaalde uittalingen opwekken, getuigt de laatste:

„Wij moeten de wereld een voorbeeld geven” van een alleronnootelste, doch tevens zeer gevaarlijke mentaliteit. Hoogmoed bij nietige aardwormen, die zich niet kunnen opheffen uit de modder, waarin ze leven. Te vergelijken met het opgeblazen gekwaak van kikkers die leeuwen, tijgers en olifanten willen leeren kwaken op de manier der kikkers.

Kunnen wij niet beter wachten, totdat Engeland Bose terugroept naar zijn eigen Indië om hem daar tot President der Republiek India te verheffen? Even wachten, tot het zoover is. Een klein land betaamt bescheidenheid.

De waan van Linggadjati

Vroeg of laat zullen de oogen open gaan

De miljoenen van den Indischen Archipel snakken er naar bevrijd te worden van Soekarno

Het moet den mensch, die eenigen prijs stelt op eerlijkheid, rechtvaardigheid, goeden trouw, kortom op morele waarden bij zichzelf, bij zijn medemens, in zijn rechtspraak, maar in elk geval bij zijn Regeering, toch wel zeer zonderling te moede zijn bij het gadeslaan van de gebeurtenissen, zooals deze zich in Indië in de laatste verlopen 1½ jaar hebben afgespeeld.

Ik spreek hier kortweg van Regeering, ook al zouden Van Mook, de Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, dan wel de Commissie Generaal hier de schuldigen zijn. Uiteindelijk hebben wij dezen betreurenswaardigen loop der gebeurtenissen aan onze Regeering te danken. Bij een Regeering, die prijs stelt op bovengenoemde morele waarden, had dit nooit mogen en kunnen gebeuren.

Een feit is, dat waar onze betrekkingen met de bevolkingen van ons Indisch gebiedsdeel door enkele slappelingen volkomen verknood zijn, ten slotte de Regeering voor dit geknoei verantwoordelijk is. Het zonderlinge feit doet zich nl.

voor, dat zoowel leden van de Partij v. d. Arbeid als van de K.V.P. mij als hun overtuiging te kennen gaven, dat van genoemde partijen stellig het allergrootste deel der leden tegen het ontwerpaccoord van Linggadjati is. Op mijn vraag, hoe het dan mogelijk is, dat zij zich door een minderheid de wet laten voorschrijven, volgde met een schouderophalen het steriotiepe antwoord: „Ja, dat begrijpen wij juist ook niet, maar een feit is, dat wij door een dictatuur worden geregeerd, daar zijn we zoo in de laatste 5 jaar aan gewend geraakt.” Of woorden van gelijke strekking.

(Zie vervolg op pag. 4)

Wel een voorbeeld, maar een van lamlendigheid

Wij lezen in „Elseviers Weekblad”:

„Wij kunnen ons niet in het koor scharen van hen, die 1947 met vertrouwen tegemoet zien.

Wie het jaar 1946 overziet, zal een woud van schoone leuzen ontdekken. De vraag rijst, of het Nederlandsche volk nog wel voldoende kracht heeft, zichzelf te handhaven. In den bezettingstijd, toen het zich tegen den overweldiger verzette, leek het van wel. Daarna scheen het oogenblik aangebroken te zijn, dat Nederland vrijwillig en met gulle hand prijsgeeft, wat het in eeuwen heeft opgebouwd. Dat wij onze overzeesche gebiedsdeelen verliezen, is een ramp. Maar erger is, dat wij, door gemis aan volkskracht, geheel vrijwillig dit Koninkrijk ontbinden en daarbij nog meenen, de wereld een voorbeeld te geven.

Wij geven de wereld wel een voorbeeld, maar een van lamlendigheid. Niet zonder groote zorg kan men daarom 1947 tegemoet zien. Onze vaan is door het slijk gesleurd. Haar weder op te heffen zal onze eerste taak zijn. Strijd is geboden; en vooral het aanknopen van den wil om te handhaven wat wij bezitten. Zonder d'en wil plegen naties in korten tijd tot stof uit-en te vallen, alle frases ten spijt.”

PETTE
WORMERVEER

**CHOCOLADE
BONBONS
CACAO**

(Vervolg van pag. 3)

Uiteraard behoort een ingrijpende operatie als het losscheuren van het Rijkverband alleen mogelijk te zijn met een overwegende meerderheid van het Nederlandsche volk. Waar hier de Regeeringsopvatting klaarblijkelijk geen juiste afspiegeling van de meeningen van het overgrote deel van het volk is, lijdt het geen twijfel of de Regeering moet verdwijnen. Zoo niet, dan verzoek ik toch — en tallozen met mij — van het woord „democratie” uit den mond van regeeringspersonen of en Parlementsleden te eeuwigen dage verschoond te blijven.

Laten wij de zaak thans van den anderen kant beschouwen.

1. Het is een onomstootelijk feit, dat Soekarno, Hatta e.a. met de Japanners hebben samengewerkt en het vermoorden dan wel uithongeren van honderduizenden van hun landgenooten alsmede van andere bevolkingsgroepen op hun geweten hebben, voor welk feit zij bij normale in de geheele wereld geldende opvattingen als oorlogsmisdadigers hebben terecht te staan.

(Wat blijft er anders over van de waarde der allerwegen in de wereld gevoerde processen tegen oorlogsmisdadigers? Waarom blijven dan nog duizenden N.S.B.-ers in kampen opgesloten? Hoe kan men dit alles voor ons rechtsbewustzijn verantwoorden?)

2. Het is een onomstootelijk feit, dat de zgn. Republiek door Japan in het leven is geroepen, teneinde den blanken man in Azië nog een laatste trap na te geven en teneinde later een springplank te hebben, wanneer nogmaals een poging tot het stichten van een „Groter Azië” onder Japansche leiding zal worden beproefd.

3. Het is een onomstootelijk feit, dat er geen eenheidsvolk Indonesiërs bestaat. Dit weet Van Mook even goed als U of ik, daarom heeft de federatieve gedachte haar nut. Zonder krachtig bindend Nederlands gezag echter, wordt het een chaos zonder eind. Hebben wij echter de soevereiniteit aan Soekarno overgedragen, dan is het onmogelijk nog in te grijpen, indien het mis gaat. En het gaat mis, daar hoeft U geen oogenblik aan te twijfelen.

Al of geen federatie, het Nederlands gezag dient de eerste eeuwen tot heil van de elkaar niet verdragende inheemsche volkeren en rassen onverminderd gehandhaafd te blijven. Ik geef toe: voor „the men in the street” in Nederland, Engeland, Amerika, Australië en waar ook, lijkt het een volkomen rechtvaardige zaak, wanneer 70 miljoen menschen een republiek willen vormen. Maar dan ligt het op onze weg deze eenvoudigen van geest duidelijk te maken, dat dit een volstrekte onmogelijkheid is, waar deze miljoenenbevolkingen niet het minste benul hebben van het westersche begrip „vrijheid”.

4. Het is een onomstootelijk feit, dat de C.G. geen poging heeft gedaan een inzicht te verkrijgen in de meening van de „élite” van de bevolkingen op Java. Zij is plompverloren met het „regiem” Soekarno gaan onderhandelen, hoewel zij weet, althans weten moet, dat buiten de Soekarno-kliek om, een veel

De waan van Linggadjati

groot aantal Inheemsche intellectuelen snakt naar den terugkeer van het Nederlandsch gezag. Een bewijs leveren de geheime uitzendingen van de Radio Garoeda. Voorts kan men nu reeds constateren, dat de Soendanezen, wier aantal in de miljoenen loopt, niet van zins zijn zich onder het „Javaansche” regiem van Soekarno c.s. te stellen. (De Madoerezen laat men liever eerst uithongeren, dan heeft men geen rekening te houden met hun stemmen.) De Mohammedaansche Masjoemi-partij schijnt eveneens niets voor het accoord te gevoelen.

Men moet zich opnieuw afvragen, wat er van de democratische gedachte overblijft, indien met passerende van de overgrote meerderheid van de bevolkingsgroepen — Europeesche, Chineesche en Arabische nog daargelaten — onderhandeld wordt met een regiem van oorlogsmisdadigers dat niet in het minst het volk vertegenwoordigt en dat zich alleen maar kan handhaven, omdat zij als gevolg van collaboratie met Japan, over Japansch wapentuig beschikt.

Nog sterker: het doorzetten van de door Japan geësceneerde republiek is voor Soekarno c.s. het eenige middel om hun huid te redden. Want, laat ons eens aannemen, dat onmiddellijk na Japan's capitulatie, één, zegge en schrijve één Nederlandsche divisie op Java zou zijn geland, dan zou de geheele Soekarno-kliek bereids aan de hoogste boomen hebben gebengeld. (Mochten de leden van de C.G. misschien nog geen inzicht hebben in de hoegrootheid van Soekarno's aanhang, zou ik kunnen adviseeren inlichtingen in te winnen bij Mr. K. de Weert te Batavia. Deze jurist is in het bezit van een nauwgezet bijgehouden overzicht van de gebeurtenissen tijdens de Japansche bezetting van Indië en van de Inheemsche figuren, die daarbij een rol hebben gespeeld, alsmede die van een pro-Nederlandsche houding hebben blijk gegeven, alles ontleend aan de Inheemsche dagbladen van dien tijd.)

5. Het is een onomstootelijk feit, dat het regiem Soekarno, althans de thans opereerende rooversbenden als T.R.I., Hizboellah's, Pesindo's, Alri's, enz., enz., maling hebben aan de geheele ontwerpvoreenkomst. De meeningen kunnen daarbij verschillen over de vraag of Soekarno en zijn desperado's wilens en wetens het zgn. bestand saboteeren, (waarvan ik overtuigd ben) dan wel of hij zijn struikrovers en rampokkers niet in de hand heeft. Hoe het zij, het is en blijft de waarheid, dat er geen gezag is en er ook geen gezag zal komen, zoolang de Soekarno-kliek alsmede zijn gewapende benden niet worden uitgeroeid.

(Wordt vervolgd.)

NAAIMACHINES

TE KOOP, vanaf 50 gulden: enkele hand- en trapmachines.

Den Haag - Obrechtstraat 190

In telegramstijl

2 Januari.

Te Bandoeng is een sub-comité opgericht van het Nationaal Comité „Handhaving Rijkseenheid”.

Het K.N.I.P. (Indon. Centr. Nat. Comité) is door een decreet van Soekarno van 233 op 413 zetels gebracht. Het nieuwe parlement zal in Januari bijeenkomen en moet beslissen over aanvaarding of verwerping van de basis-overeenkomst.

Sjahrir verklaarde tegenover het A.N.P. van meening te zijn dat het accoord zou worden aanvaard. Omtrent den militair toestand verklaarde hij, dat de sfeer in het binnenland van Java met den dag slechter werd en dat ook na de ondertekening van de overeenkomst de fronten zouden moeten worden gehandhaafd.

Sjahrir achtte het mogelijk dat de radiorede van Soedirman was opgesteld in overleg met Soekarno en Sjarifoed'n. Hij noemde deze kenmerkend voor de onbehaaglijkheid die in het gehele binnenland werd gevoeld.

De Ned. militaire woordvoerder meldde een ernstige ontwikkeling in den militairen toestand te Medan. De adviseur van de Ned. Ind. regeering, verklaarde dat aan Nederlandsche zijde alles was gedaan om de overeenkomst, welke door Sjarifoed'n en Oerip was ondertekend, na te leven, doch dat de rep. militaire leiders haar voortdurend saboteerden. Naar aanleiding van de schending van de overeenkomst hebben Nederlandsche troepen Kotamasoem bezet.

De passagiers van de „Weltevreden” die te Batavia thuishooren zijn te Tandjong Priok aangekomen, hoewel hun beoofd was naar Batavia te zullen gaan. Men had over het hoofd gezien, dat Batavia een gesloten stad is.

3 Januari.

Het Kamerlid, de heer Vonk (P.v.d.V.), heeft den minister van Overzeesche Gebiedsdeelen vragen gesteld i.v.m. het niet afvaardigen van Mr. Slamet naar de conferentie van Pangkalpinang en het feit, dat de l.t.g.g. Van Mook er van wordt beschuldigd, menschen die zich niet met zijn politiek kunnen vereenigen niet in openbare functies te dulden.

Naar aanleiding van de opmerking van den heer Goedhart (P.v.d.A.) in de Tweede Kamer heeft het hoofdbestuur van de „Nibeg” zijn verleggenwoordiging in Nederland telegrafisch verzocht te protesteeren tegen de bewering dat de evacuatie der geïnterneerden zou stikken door het gebrek aan woonruimte in de beveiligde gebieden en dat de oplossing moest worden gezocht in tewerkstelling binnen Republiekensch gebied.

De republikeinen hebben de watervoorziening van Medan afgesloten zoodat Medan slechts door noodmaatregelen van water kan worden voorzien.

Sjahrir zeide: „de politieke leiders van beide zijden willen een ramp voorkomen als die van Viet-nam, maar dan is de eerste eisch de snelle ondertekening van het verdrag in den oorspronkelijken vorm.”

Van Mook heeft verklaard, het waarschijnlijk te achten, dat de gevaarlijk gespannen toestand op Sumatra spoedig weer zal opklaren. Hij heeft een

bezoek gebracht aan Sjahrir om den huidige toestand volledig te bespreken.

Soekawati heeft verklaard, dat de wil tot samenwerking met alle bevolkingsgroepen tot uiting zal komen door o.a. een Nederlander en een Chinees in het ministerie op te nemen. Hij toonde zich tevreden over het verloop der conferentie te Den Pasar.

De Benteng Republiek Indonesië heeft te Djokja een groote meeting gehouden, welke ten doel had te protesteeren tegen punt 8 van de ontwerp-overeenkomst (positie der Koningin); eveneens sprak hier Soetomo, die de ontwerpvoreenkomst een valstrik van Nederland noemde. Hij kondigde aan dat begonnen zou worden met een uitgebreide hulpactie, welke zal bestaan in het inzamelen van geld en kleren voor de Nederlanders, die nog in de kampen verblijven.

De Regeering heeft overleg gepleegd met de commissie-generaal over de mil. situatie. Eveneens werd besproken de hervorming van het ambtenaren-corps, de houding welke moet worden aangenomen tegenover de vroegere officieren van het K.N.I.L. die de eed van trouw aan de Koningin hebben gebroken en de houding van de T.R.I., nu het bevel „staakt het vuren” niet wordt opgevolgd en doorgegeven.

4 Januari.

In een radio-rede deed Soekarno een beroep op allen om, ondanks de steeds slechter wordende vooruitzichten, tot een vreedzame regeling te komen. Soekarno verklaarde dat de bekrachtiging van de overeenkomst van Linggadjati „den weg zal banen voor een vreedzame regeling”, indien de Nederlanders geen wijziging vragen van de oorspronkelijke voorwaarden.

Naar A.F.P. mededeelt zal op 7 Jan. te Djokja een monstervergadering worden gehouden van alle Indonesische strijdorganisaties. Soekarno zal hierbij aanwezig zijn. Twaalf strijdorganisaties, omvattende al'e guerilla-strijders van Java en Sumatra hebben de volgende resolutie aangenomen: „laten wij de instructies van generaal Soedirman met al onze krachten uitvoeren”.

Soedirman heeft Donderdag een onderhoud gehad met Soekarno.

Sjarifoedin heeft verklaard, dat hij de rede van Soedirman zal verduidelijken, en dat deze toespraak in geen geval moet worden gezien als een bevel of zelfs maar het kenbaar maken van de bedoeling een eind te maken aan het bestand en de maatregelen, waartoe in verband met het bestand is besloten.

De „Indonesische Republiek'sche Regeering” zal de bepalingen van de vooroorlogse contracten voor de exploitatie van olie-concessies erkennen op voorwaarde dat de Indonesische Republiek de Nederlandsch-Oost-Indische regeering als partij in deze contracten gaat vervangen.

Het voormalige communistische Tweede Kamerlid Roestam Effendi is met de „Weltevreden” aangekomen. Hij is doorgereisd naar Soerakarta.